

Miejsce na identyfikację szkoły

ARKUSZ PRÓBNEJ MATURY Z OPERONEM HISTORIA

POZIOM ROZSZERZONY

LISTOPAD
2017

Czas pracy: 180 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 27 stron (zadania 1.–25.). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie **50 punktów**.

Wpisuje zdający przed rozpoczęciem pracy

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

**KOD
ZDAJĄCEGO**

Materiały do zadania 1.

Źródło 1. Przykłady starożytnych grobowców

A.

B.

Źródło 2. Fragment opracowania naukowego

W okresie archaicznym lub tynickim (ok. 3100–2686 p.n.e.) [...] kierunki rozwoju sztuki zjednoczonego państwa wyznaczają pracownie skupione wokół dworu. Groby władców i towarzyszące im nekropole urzędników skupione są w Sakkarze i Abydos. Obowiązującą formą grobu staje się mastaba.

Słownik terminologiczny sztuk pięknych, Warszawa 2013, s. 97.

Zadanie 1.1. (0–1)

Rozstrzygnij, która z ilustracji – A czy B – jest przykładem grobowca opisanego w tekście źródłowym. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 1.2. (0–1)

Wyjaśnij, jak należy rozumieć określenie „zjednoczone państwo” użyte w tekście źródłowym 2. Do jakich wydarzeń się odnosi?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Materiał do zadania 2.

Starożytna moneta

Zadanie 2. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania i uzasadnij swój wybór, odwołując się do symboli i wizerunku umieszczonych na monecie.

Moneta przedstawiona na ilustracji to pieniądz

- A. sumeryjski.
- B. grecki.
- C. rzymski.
- D. fenicki.

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

Zadanie 3. (0–1)

Na podstawie umieszczonych w tabeli opisów kampanii wojennych wpisz we właściwych miejscach drugą stronę konfliktu.

Persowie, Kartagina, Etruskowie, Galowie

	Opisy kampanii wojennych	Druga strona konfliktu
A.	Przebieg wojny wyraźnie wskazywał na polityczne i strategiczne cele Rzymu. [...] Dzięki zastosowaniu wynalezionych jeszcze z końcem V w. przez Syrakuzan mostów zwodzonych, [...] odnieśli Rzymianie pierwsze wielkie zwycięstwo morskie pod Mylae (260 r.). Zachęteni tym sukcesem postanowili Rzymianie zaatakować teraz [...] w Afryce.	
B.	Kiedy [...] okazało się, że pozycja w dolinie rzeki Tempe, w północnej Tesalii, może być okrążona, Spartanie wycofali się na Przesmyk Koryncki [...]. Jedynie nalegania Aten i groźby Teban skłoniły Spartę do wysłania pod dowództwem króla Leonidasa oddziału Spartan w sile 300 ludzi [...].	
C.	Cezar podążył ze świeżymi siłami [...], ale pod Gergowią poniósł porażkę i zmuszony został do wycofania się na południe, w kierunku prowincji rzymskiej. [...] Zaatakowany jednak powtórnie przez Wercyngetoryksa, rozbił Cezar jego jazdę przy pomocy najemnych wojsk germańskich i zamknął samego wodza powstania oblężeniem w Alezji.	

J. Wolski, *Historia powszechna. Starożytność*, Warszawa 1992, s. 167, 309, 375.

Materiał do zadania 4.

Kościół chrześcijański uzyskał w roku 313 wraz z poparciem państwa osobowość prawną. Wyszedłszy z katakumb, w niedługim czasie stał się potęgą moralną i polityczną. [...] Istniało prawdopodobieństwo, że chrześcijaństwo wejdzie po prostu na miejsce państwowej religii pogańskiej, ściśle podporządkowanej cesarzom i że biskupi oraz kapłani chrześcijańscy przejmą stanowisko i przywileje usuniętych kapłanów pogańskich.

M. Szczaniecki, *Powszechna historia państwa i prawa*, Warszawa 1997, s. 36.

Zadanie 4. (0–1)

Wyjaśnij, w jakim kontekście autor użył określenia „wyszedłszy z katakumb” w stosunku do opisywanych wydarzeń.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Materiał do zadania 5.

Fragment opracowania naukowego

Na okres rządów Karola Młota przypadła inwazja Arabów, którzy zaatakowali z kolei Akwitanię. Dzielnica ta, broniąca się dotychczas przed uznaniem zwierzchnictwa Karolowego, w obliczu grożącego jej niebezpieczeństwa zdecydowała się zaapelować o jego pomoc. Napadniętym udzielono jej natychmiast. [...] Opór stawiany przez Franków okazał się tak silny, straty zaś atakujących na tyle poważne, że Arabowie uznali za wskazane pod osłoną zapadającej nocy wycofać się z placu boju.

T. Manteuffel, *Historia powszechna. Średniowiecze*, Warszawa 1994, s. 83.

Zadanie 5.1. (0–1)

Podaj datę roczną i miejsce bitwy opisanej w tekście źródłowym.

Data: .....

Miejsce: .....

Zadanie 5.2. (0–1)

Wyjaśnij, jakie znaczenie dla dalszej ekspansji Arabów miała bitwa opisana w tekście źródłowym.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Materiały do zadania 6.

Źródło 1. Archaniołowie Michał i Gabriel, XII w.

Źródło 2. Cesarz Justynian z dworem

Zadanie 6. (0–1)

Oceń, czy dzieła sztuki przedstawione w materiale źródłowym pochodzą z tego samego kręgu kulturowego. Uzasadnij odpowiedź.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

Materiał do zadania 7.

Kapitularz o krajach saskich z 772 r. (fragmenty)

2. Jeżeli ktoś schroni się do kościoła, niechaj nikt nie usiłuje go siłą stamtąd wypędzić, lecz niechże uciekający cieszy się pokojem, dopóki nie stawi się na sąd, i ze względu na cześć Boga i uszanowanie świętych tego kościoła niechaj zabezpieczoną będzie całość jego życia i członków.

3. Jeżeli ktoś gwałtem wtargnie do kościoła i tutaj przemocą albo kradzieżą coś sobie przyswoi, albo sam kościół podpali, śmierć winien ponieść.

4. Jeżeli ktoś świętym czterdziestodniowym postem z powodu lekceważenia chrześcijaństwa pogardzi i zje mięso, niech postrada życie. Jednak duchowny winien wziąć pod uwagę, czy do spożycia mięsa nie zmusiła go potrzeba.

17. Podobnie według zalecenia Boga rozkazujemy, aby wszyscy dziesiątą część swego mienia i swojej pracy swoim kościołom i duchownym oddawali: tak wolni, jak i półwolni.

18. W czasie niedziel nie wolno odprawiać zgromadzeń i sądów, chyba że zajdzie wielka potrzeba albo zmusi nieprzyjaciel, lecz niechaj wszyscy idą do kościoła celem słuchania Słowa Bożego, oddawania się modlitwie i zbożnym uczynom. Podobnie w uroczyste święta mają wszyscy Bogu i Kościołowi służyć i zaniechać zebrań świeckich.

Cyt. za: *Wiek V–XV w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 68.

Zadanie 7.1. (0–1)

Na podstawie źródeł i własnej wiedzy oceń poprawność poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

1.	Przestępca, który szuka schronienia w kościele, powinien zostać skazany na śmierć.	P	F
2.	Dokument został wystawiony przez cesarza niemieckiego Ottona I i dotyczył Saksonii.	P	F
3.	Przestrzeżenie postu było bardzo rygorystycznie traktowane, złamanie zasad groziło nawet karą śmierci.	P	F

Zadanie 7.2. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Podatek przynależny Kościołowi i duchownym był nazywany

- A. świętopietrzem.
- B. ofiarą dziesiątego grosza.
- C. dziesięciną.
- D. poradnym.

Materiały do zadania 8.

Źródło 1. Scena z Drzwi Gnieźnieńskich

Źródło 2.

Jak zaś doszło do wypędzenia króla Bolesława z Polski, długo byłoby o tym mówić; tyle wszakże można powiedzieć, że sam będąc pomazańcem [Bożym] nie powinien był [drugiego] pomazańca za żaden grzech karać cieleśnie. Wiele mu to bowiem zaszkodziło, gdy przeciw grzechowi grzech zastosował i za zdradę wydał biskupa na obcięcie członków.

Anonim Gall, *Kronika Polska*, przeł. R. Grodecki, Kraków 1996, s. 54.

Zadanie 8. (0–1)

Rozstrzygnij, czy ilustracja i tekst źródłowy dotyczą tego samego wydarzenia. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

Materiał do zadania 9.

Logo Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa (organizacja państwowa działająca do 2016 r.)

Zadanie 9.1. (0–1)

Podaj pełną datę wydarzenia historycznego, do którego nawiązują miecze wykorzystane w logo.

.....

Zadanie 9.2. (0–1)

Wyjaśnij symbolikę, do której odwołano się w logo (opisz dwa symbole).

.....

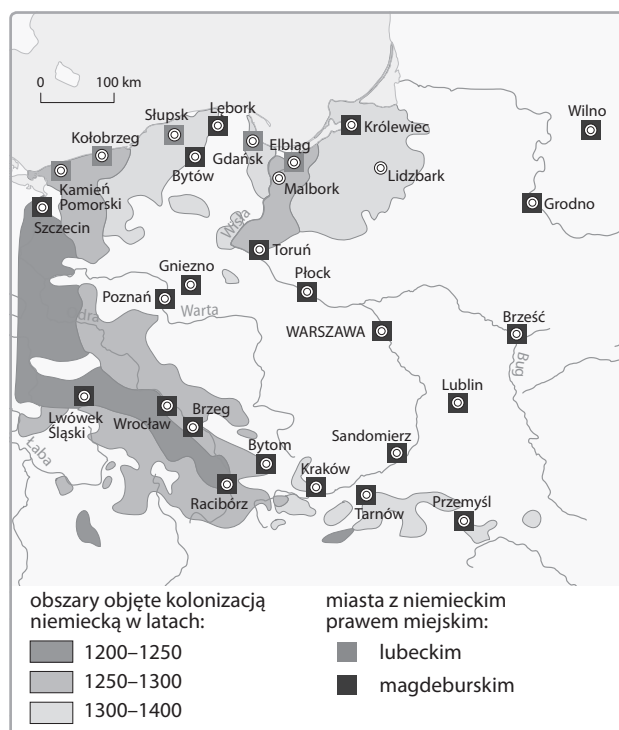
.....

.....

.....

Materiały do zadania 10.

Źródło 1. Rozwój kolonizacji niemieckiej na ziemiach polskich

Źródło 2. Dokument immunitetowy dla biskupa poznańskiego Bogufała (fragment)

1. Przyznajemy temu biskupowi i jego następcom wolność lokowania wsi tego biskupstwa na prawie niemieckim.

2. A ponieważ ci, którzy osadzeni są na wyżej wymienionym prawie, nie przywykli zgoła do ponoszenia i uiszczania ciężarów i świadczeń, które znoszą Polacy, przeto właściciele [posiadacze] owych wiosek zwalniamy od wszystkich ciężarów i świadczeń prawa polskiego, mianowicie od powozu, przewozu, podworowego, stróży, narzazu i wszystkich innych, których Niemcy ani czynić, ani uiszczać nie są przyzwyczajeni.

Cyt. za: *Wiek V–XV w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 228.

Źródło 3. Lokacja miasta Krakowa (fragment)

Zamierzając tedy założyć miasto w Krakowie i zgromadzić tamże ludzi z różnych klimatów, kładziemy to w uszy wszystkim, tak obecnym, jak przyszłym, że my, Bolesław, z łaski Bożej książę Krakowa i Sandomierza, wraz z najjaśniejszą matką naszą Grzymisławą i szlachetną naszą żoną Kunegundą zakładamy je na tym prawie, na jakim założone zostało miasto Wrocław, z tym jednak, by trzymano się nie tego, co się dzieje we Wrocławiu, lecz co się dzieć powinno w myśl prawa i form miasta Magdeburga.

Cyt. za: *Wiek V–XV w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 230.

Zadanie 10.1. (0–1)

Na podstawie źródeł i własnej wiedzy oceń prawdziwość poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

1.	Prawo niemieckie było korzystniejsze dla osadników niż prawo polskie.	P	F
2.	Z prawa niemieckiego mogli korzystać jedynie osadnicy niemieckiego pochodzenia.	P	F
3.	Osadnictwo na ziemiach pruskich rozwijało się w XIII w. dzięki działalności zakonu krzyżackiego.	P	F

Zadanie 10.2. (0–1)

Wyjaśnij termin „lokacja”.

.....

.....

.....

.....

Materiał do zadania 11.

Fragment aktu prawnego

1. *Szczerze i z dobrej woli troszcząc się, aby Królestwo nasze Polskie w dobrym stanie i w mocy trwało, zobowiązaliśmy niegdyś obietnicami dokumentów, czyli przywilejów, szlachtę tegoż Królestwa, że po zejściu naszym z tego świata będzie miała i weźmie sobie za spadkobiercę i następcę na tronie polskim potomstwo nasze tylko płci męskiej, nie zaś żeńskiej; następnie jednak z zezwolenia i woli panów, szlachty oraz wszystkich innych – gdy potomstwa męskiego nie ma – córki nasze, [...] co do których nastąpi zgoda, aby były następcami naszymi i aby otrzymały koronę Królestwa Polskiego, za panów i dziedziców Królestwa tego dobrowolnie zostały przyjęte.*

6. *Chcemy zadowolić się tym tylko, aby corocznie na św. Marcina wyznawcę nam i następcom naszym na znak najwyższego panowania i uznania korony Królestwa Polskiego płacono po dwa grosze zwykłej monety [...] z każdego osiadłego i dzierzzonego lanu lub jego części.*

7. *Zastrzegamy, iż jeśliby skądkolwiek nastąpił na Królestwo najazd nieprzyjacielski, wtedy szlachta koronna ma przybiec z całą swoją siłą ku odwróceniu jego grozy.*

14. *Nadto obiecujemy, że żadnego pana, rycerza lub szlachcica lub kogo innego, [...] postronnego przybysza, czyli cudzoziemca, starostą nie uczynimy [...].*

Cyt. za: *Wiek V–XV w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 183–185.

Zadanie 11.1. (0–1)

Podaj stosowaną w historiografii nazwę cytowanego dokumentu.

.....

Zadanie 11.2. (0–1)

Wyjaśnij przyczynę wystawienia tego dokumentu.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Materiał do zadania 12.

Jan Barros, Azja

[...] nazwali przylądek „Tormentoso” (Przylądek Burz) ze względu na niebezpieczeństwa i burze (tormentos), na jakie się natknęli podczas wymijania go; jednakże król Dom Joao nadał mu, po ich powrocie do królestwa, sławniejszą nazwę „Cabo da Bõa Esperança” (Przylądek Dobrej Nadziei), jako że przylądek ów zapowiadał odkrycie Indii, tak bardzo upragnionych i od tak wielu lat poszukiwanych.

Cyt. za: *Wiek XVI–XVIII w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 27.

Zadanie 12.1. (0–1)

Napisz, jak nazywał się odkrywca Przylądka Burz.

.....

Zadanie 12.2. (0–1)

Wyjaśnij, dlaczego król zmienił nazwę na „Przylądek Dobrej Nadziei”.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Materiał do zadania 13.

Batory pod Pskowem

Zadanie 13.1. (0–1)

Podaj wiek, w którym namalowano obraz.

.....

Zadanie 13.2. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Obraz przedstawia scenę

- A. z wojny polsko-rosyjskiej o Smoleńsk.
- B. z wojen o tron moskiewski, tzw. dymitriad.
- C. z wojny polsko-szwedzkiej o Inflanty.
- D. z wojny polsko-rosyjskiej o Inflanty.

Materiały do zadania 14.

Źródło 1. Ludwik Saint-Simon o odwołaniu edyktu nantejskiego

Rok ten (1685) był rokiem odwołania edyktu nantejskiego. Zgubny był zamiar, zgubniejsze jeszcze wykonanie. Król, mocno wówczas nabożny, w całkowitej co do tego wielkiego przedmiotu jak co do tylu innych pogrążony w nieświadomości, coraz mocniej dbający i rozmiłowany w chwale i władzy, łatwo dał się nagiąć do postanowienia, które tak mu schlebiało [...]. Tak więc chwata, władza, polityka, religia – wszystko to rzucono na szalę. Nikt nie podniósł sprzeciwu; król oczarowany tak piękną propozycją nie stawiał najmniejszej trudności.

Cyt. za: *Wiek XVI–XVIII w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 161.

Źródło 2. Pismo duchowieństwa francuskiego do papieża

Co się zaś tyczy herezji, ileż zbawczych ciosów otrzymała ona z jego rąk [tj. króla]? Iloma dekretami została poskromiona? Ile utraconych świątyń musi oplakiwać? Ilu sekciarzy, zarówno ze szlachty, jak ludu, powraca co dzień do owczarni św. Piotra, tj. Chrystusowej? Czyż trzeba przypominać, w jakim obrzydzeniu ma król wszelkie zdrożne nowatorstwa, które nie mogą znaleźć schronienia w żadnym zakątku jego państwa?

Cyt. za: *Wiek XVI–XVIII w źródłach*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 162.

Zadanie 14.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy autorzy obydwu tekstów źródłowych jednakowo oceniają działania króla. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 14.2. (0–1)

Wyjaśnij, kim byli hugenoci.

.....

.....

.....

.....

.....

Materiały do zadania 15.

Fragmenty opracowania naukowego

Fragment A.

W 1610 r. przywieziono [...] z Macao do Lizbony pierwszy transport [...]. W XVII w. poznano ją też w Rosji. Na nasz kontynent przybywała dwoma szlakami: drogą lądową przez Syberię, przede wszystkim jednak – przez ruchliwe porty niderlandzkie. Jej rozpowszechnianiem gorliwie zajmowała się niderlandzka Kompania Wschodnioindyjska, płacąc sownie lekarzom i publicystom za propagowanie tego napoju. [...] Zapewniano tedy, iż ułatwia trawienie, nazywano ją „boskim zielenem”.

Fragment B.

[...] Jest darem Ameryki. Nazwą [...] określano tam przed Kolumbem mieszaninę kakao, kukurydzy, pieprzu i innych „korzeni”. Europejczycy początkowo lekceważąco odnosili się do tego napoju, uważając, że nadaje się raczej dla świń niż dla ludzi! [...] Już jednak w połowie XVI w. Zaczęła się rozpowszechniać w Hiszpanii, gdzie przyrządzano ją nowym sposobem [...]. Produkt ten przeszedł następnie do Italii, od drugiej połowy XVII w. Spożywano go w kręgach dworu i arystokracji francuskiej, także angielskiej, a pod koniec stulecia podawano w londyńskich kawiarniach. [...] W innych krajach europejskich stanowi artykuł luksusowy, ceniony po bogatych i wytwornych dworach.

Z. Kuchowicz, *Człowiek polskiego baroku*, Łódź 1992, s. 61, 63.

Zadanie 15. (0–2)

Rozpoznaj napoje/produkty opisane w materiale źródłowym.

Fragment A: .....

Fragment B: .....

Materiał do zadania 16.

Fragment biogramu

Dobre wzajemne stosunki zdecydowały, że po elekcji króla (wrzesień 1764 r.) [...] został jego kapelanem i wygłosił uroczyste kazanie w czasie mszy koronacyjnej. Stanisław August powierzył mu też opracowanie planu wydawniczego i tematycznego najważniejszego, jak się wkrótce okazało, czasopisma polskiego oświecenia – „Monitora”. W następnym roku łączył już [...] obowiązki redaktora i felietonisty z odpowiedzialną funkcją (także całkowicie nową) prezydenta trybunału małopolskiego, rozstrzygającego prawie przez cały rok sporne sprawy w Lublinie i we Lwowie. [...] Ostatni dzień 1766 roku uwieńczył te wysiłki konsekracją [...] na biskupa warmińskiego.

Encyklopedia sławnych Polaków, s. 187.

Zadanie 16. (0–1)

Podaj imię i nazwisko postaci, której dotyczy powyższy opis.

.....

Materiał do zadania 17.

Rysunek satyryczny

Zadanie 17.1. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Rysunek jest satyrycznym przedstawieniem sytuacji polityczno-społecznej panującej

- A. w Rosji po reformach Piotra I.
- B. w koloniach angielskich w Ameryce Północnej przed 1776 r.
- C. w Anglii w trakcie „ogradzania pól”.
- D. we Francji przed wybuchem rewolucji francuskiej.

Zadanie 17.2. (0–1)

Wyjaśnij symbolikę postaci z rysunku satyrycznego.

.....

.....

.....

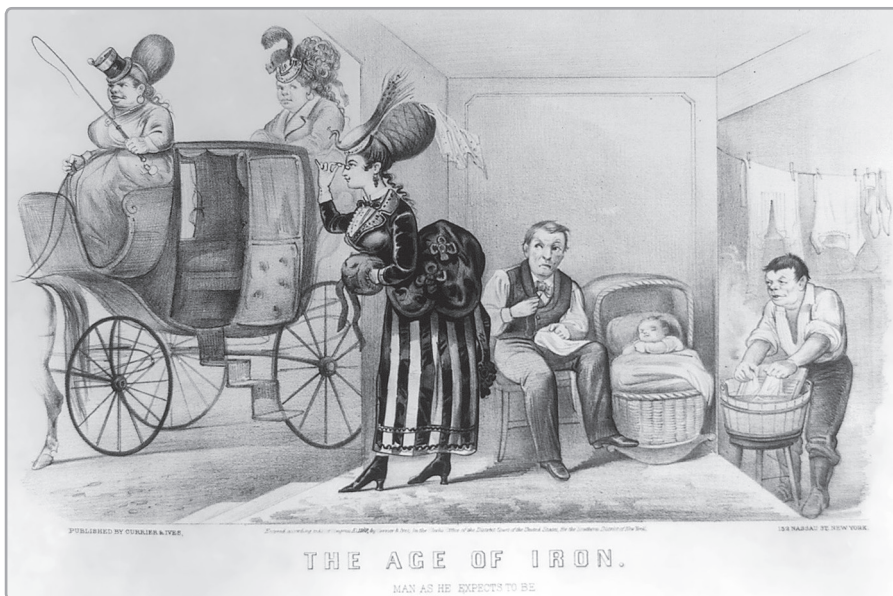
.....

.....

.....

Materiał do zadania 18.

Ilustracja z XIX w.

Zadanie 18. (0–1)

Określ, do jakiego ruchu społecznego nawiązuje ilustracja. Odpowiedź uzasadnij.

Odpowiedź: .....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Materiał do zadania 19.

Mapa ziem polskich w XIX w.

Zadanie 19.1. (0–1)

Na podstawie źródła i własnej wiedzy oceń poprawność poniższych zdań. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

1.	Mapa potwierdza partyzancki charakter walk podczas powstania.	P	F
2.	Mapa przedstawia działania zbrojne podczas wojny polsko-rosyjskiej 1830–1831.	P	F
3.	Zasięg walk ograniczał się jedynie do terenów Królestwa Polskiego.	P	F

Zadanie 19.2. (0–1)

Podaj nazwisko dowódcy, którego oddział walczył na północ od Krakowa.

.....

Materiał do zadania 20.
Stacja metra w Paryżu

Zadanie 20. (0–1)

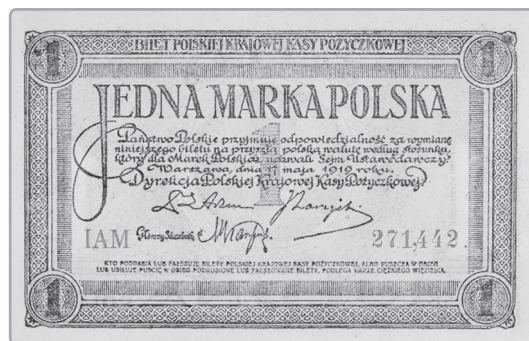
Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Stacja metra Métropolitain w Paryżu jest przykładem architektury

- A. klasycyzmu.
- B. eklektyzmu.
- C. secesji.
- D. neogotyku.

Materiał do zadania 21.

Banknot

Zadanie 21. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Prezentowany na ilustracji banknot znajdował się w obiegu na ziemiach polskich

- A. w latach 1939–1945.
- B. do 1924 r.
- C. do 1918 r.
- D. w latach 1914–1918.

Materiały do zadania 22.

Fragmety opracowania naukowego

Fragment A.

Budowa okręgu zawierała w sobie myśl zabezpieczenia realizacji potrzeb obronnych państwa, którą połączono ze spełnieniem istotnych celów ogólnogospodarczych. Sprowadzały się one do: stworzenia w centrum państwa uprzemysłowionego obszaru, który miał zbliżyć do siebie poszczególne dzielnice i być łączącym je węzłem; stworzenia obszaru, który, wszechstronnie uprzemysłowiony, stałby się bazą do rozszerzania aktywności przemysłowej na wschodnie dzielnice; przywrócenia Wiśle jej historycznego charakteru głównej osi Polski, drogi transportu towarów; optymalnego wykorzystania istniejącej w kraju bazy surowcowej w celu możliwie jak największego uniezależnienia się od zagranicy.

Fragment B.

Miał rację wicepremier Kwiatkowski stwierdzając, że: „Jest to nasza pierwsza wprawdzie, ale rzetelnie zapłacona rata za wszystkie historyczne zaniedbania i błędy popełnione przez dawną Rzeczpospolitą u ujścia Wisły nad Bałtykiem”.

M. Jabłonowski, *Z dziejów gospodarczych Polski lat 1918–1939*, Warszawa 1992, s. 183, 210.

Zadanie 22.1. (0–1)

Podaj nazwę okręgu przemysłowego, o którym mowa we fragmencie A.

.....

Zadanie 22.2. (0–1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Cytowane słowa Eugeniusz Kwiatkowski wypowiedział o

- A. budowie składowicy tranzytowej na Westerplatte w Gdańsku.
- B. budowie portu wojennego na Helu.
- C. budowie portu w Gdyni oraz miasta.
- D. uzyskaniu prawa do korzystania przez Polskę z portu gdańskiego.

Materiał do zadania 23.

Fragment piosenki żołnierskiej

*Pałacyk Michła, Żytnia, Wola,
bronią się chłopcy od „Parasola”,
choć na „tygrysy” mają visy,
to warszawiaki, fajne chłopaki są!*
[...]

Zadanie 23.1. (0–1)

Podaj, z jakim wydarzeniem historycznym jest związane powstanie piosenki.

.....

Zadanie 23.2. (0–1)

Wyjaśnij użyte w tekście piosenki nazwy.

„Parasol” – .....

„Tygrys” – .....

Vis – .....

Materiały do zadania 24.

Źródło 1. Posiedzenie Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego pod przewodnictwem gen. Wojciecha Jaruzelskiego

Źródło 2. Fragment przemówienia premiera Józefa Cyrankiewicza

Każdy prowokator czy szaleniec, który odważy się podnieść rękę przeciw władzy ludowej, niech będzie pewien, że mu tę rękę władza ludowa odrąbie w interesie walki o dalsze podnoszenie stopy życiowej ludności, w interesie dalszej demokratyzacji życia.

M. Wilamowski, K. Wnęk, L. Zyblikiewicz, *Leksykon polskich powiedzeń historycznych*, Kraków 1998, s. 149–150.

Zadanie 24. (0–1)

Rozstrzygnij, czy ilustracja i tekst źródłowy dotyczą tego samego wydarzenia. Odpowiedź uzasadnij.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie:

.....
.....
.....
.....

Zadanie 25. (0–12)

Zadanie zawiera pięć tematów. Wybierz jeden z nich do opracowania.

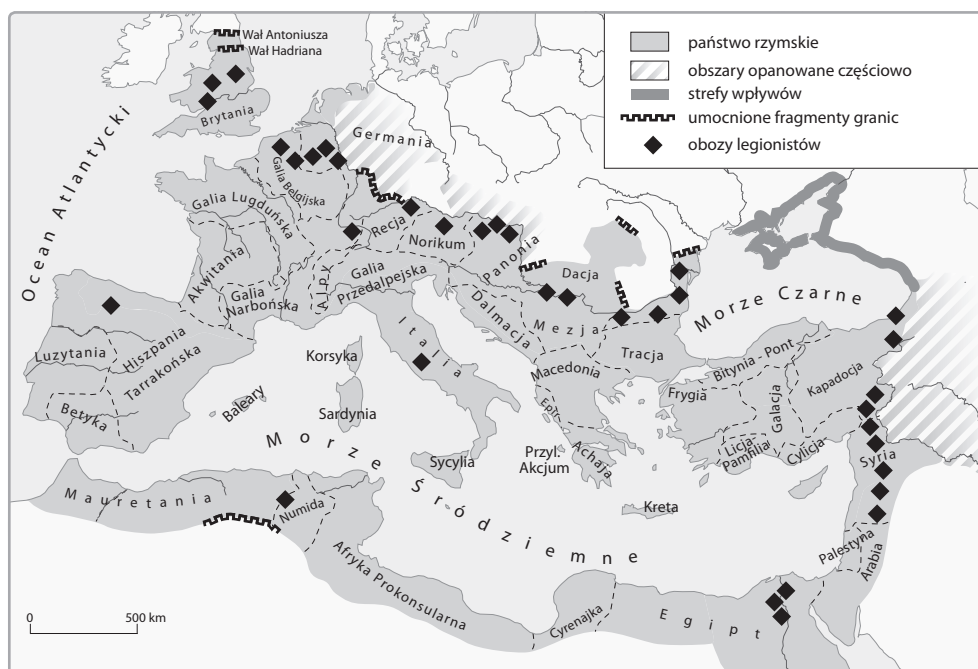
1. Przedstaw przyczyny upadku imperium rzymskiego na Zachodzie (wykorzystaj materiały źródłowe).
2. Omów najazdy Mongołów na Europę, uwzględniając ich przyczyny, charakter i skutki.
3. Stanisław August Poniatowski – wybitny władca czy zdrajca? Oceń jego dokonania.
4. Polacy pod zaborami – scharakteryzuj strukturę polskiego społeczeństwa w trzech zaborach (wykorzystaj materiały źródłowe).
5. Od pieriestrojki do okrągłego stołu. Przedstaw upadek systemu komunistycznego w Europie.

Materiały do tematu 1.

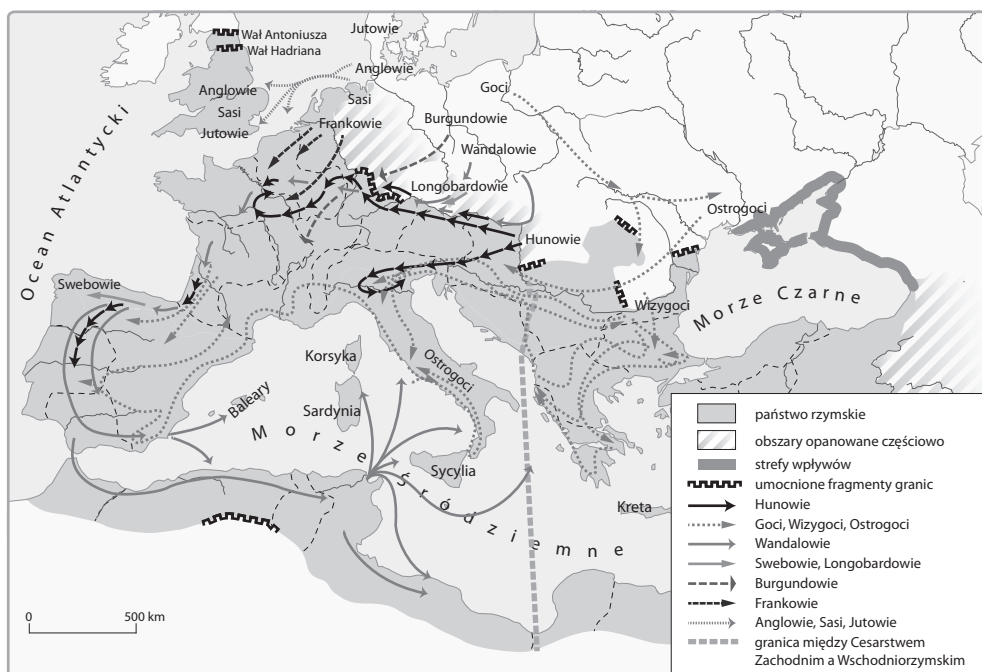
Źródło 1. Wał Hadriana

Źródło 2. Rozmieszczenie legionów na granicach Imperium Romanum

Źródło 3. Ruchy plemion germańskich

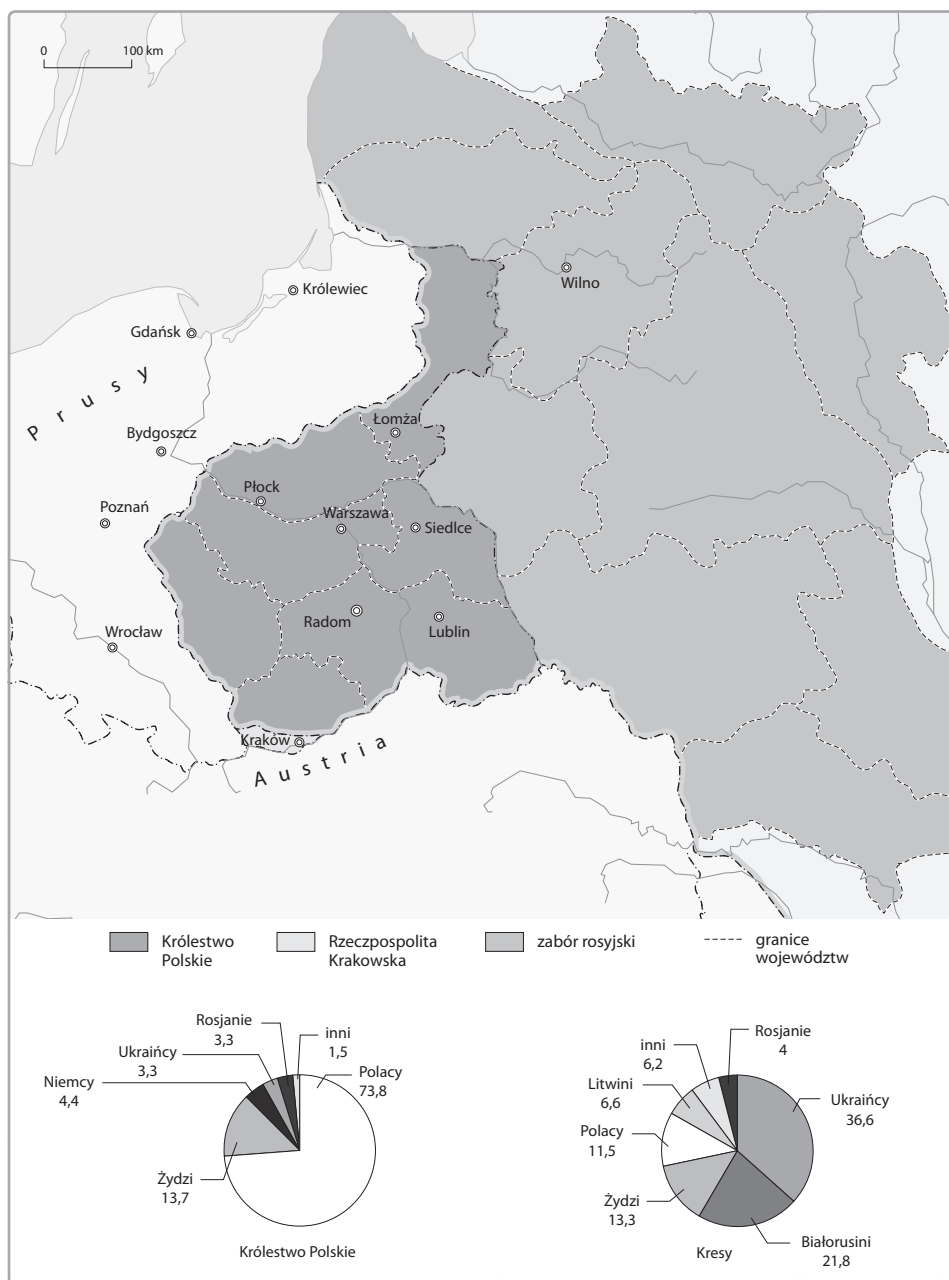
Źródło 4. Fragment opracowania naukowego

Za dominatu pozwalano całym szczepom germańskim, nawet tym, które przekroczyły limes siłą, osiedlać się w obrębie państwa rzymskiego jako ludom sfederowanym. W ten sposób osiedlili się np. Wizygoci i Burgundowie na terenie dzisiejszej Francji, Frankowie na terenie dzisiejszej Belgii. Służba wojskowa wykonywana przez elementy etniczne obce, niezwiązane z tradycją rzymską, nie mogła uratować imperium przed dalszymi najazdami. Szczepy germańskie osiedlone na terenie cesarstwa nie tylko nie zabezpieczyły państwa na zewnątrz, lecz przyczyniły się do jego wewnętrznego rozkładu.

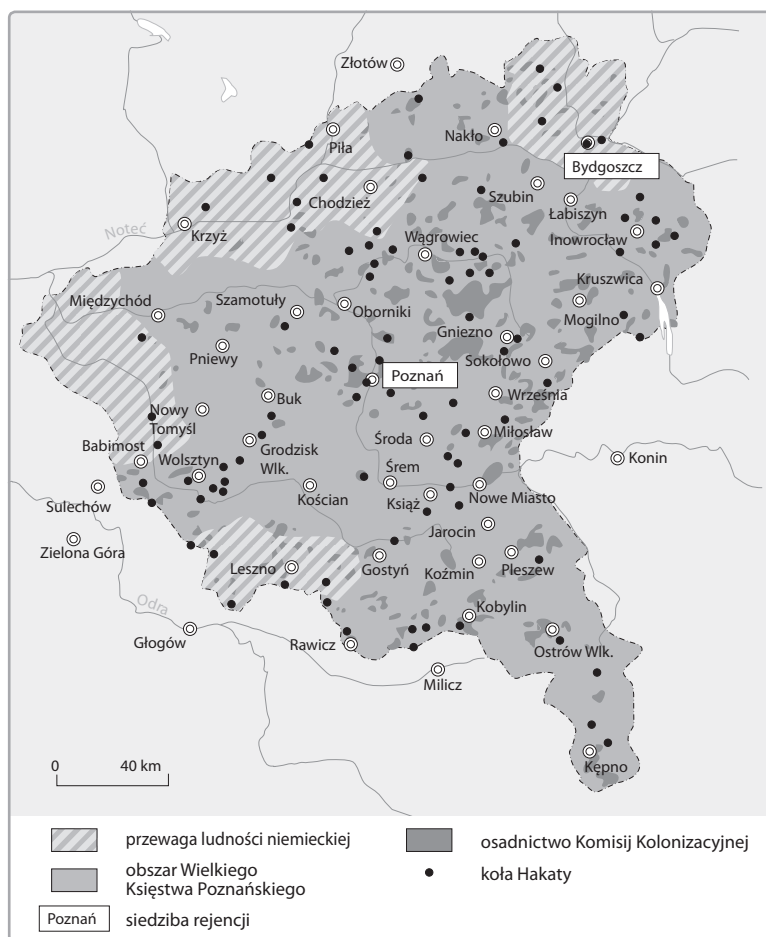
M. Szczaniecki, *Powszechna historia państwa i prawa*, Warszawa 1997, s. 35.

Materiały do tematu 4.

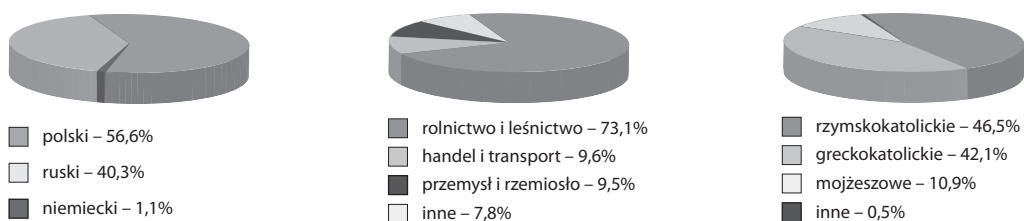
Źródło 1. Narodowości zamieszkujące Królestwo Polskie oraz zabór rosyjski

Źródło 2. Wielkie Księstwo Poznańskie

Źródło 3. Ludność Galicji według języka, zawodów i wyznania

Źródło 4. Ludność ziem polskich pod zaborami (w tys.)

Ludność ziem polskich pod zaborami (w tys.)					
Terytorium	1820 r.	1846 r.	1870 r.	1897 r.	1911 r.
Królestwo Polskie	4150	4867	6079	9402	11914
Galicja	4500	4876	5492	7047	8082
Wielkie Księstwo Poznańskie	1070	1364	1570	1848	2124
Pomorze Gdańskie	(800)	1019	1304	1517	1713

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

ISBN 978-83-7879-497-4

9 788378 794974